

Vers. *Quod vero ex Baldo.*

- 37 A Vicario non esse appellandum ad illum, cuius vicem gerit, tenet Cujac. lib. I. quæstion. Papin. in l. 5. ad med. de offic. Proconf. & lib. 19. respons. ad l. 23. de appellat.

Ibi: *Quamobrem fortassis.*

Merito D. Covar. hæsit, tum propter contrariam præxim, de qua Bobadilla testatur: tum propter objecta juris principia. Ubique quod consuetudo, optima legum interpres introduxit, servari oportebit.

Ad Num. 7.

- 38 Jure nostro Regio licet appellare, omisso inferiori Domino, vel Magistratu, ad quem immediatè causa appellationis spectat, ad Regem, seu Suprema Prætoria, l. 18. tit. 23. p. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 2. l. 1. tit. 1. l. 14. tit. 18. lib. 4. Recop. & utroque Azeved. Avil. in c. Prætor. 38. verb. *Ante nos*, num. 1. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 16. num. 80. Guttier. præf. lib. 1. cap. 42. Pichard. *suprà part. 4. præc. 8. num. 8.* Hermos. in l. 9. gloss. 11. num. 64. tit. 4. p. 5. Paz in *Praxi*, tom. I. part. 6. præm. num. 43. Villalob. *antin. Jur. lit. A.* num. 62. Cur. Philip. part. 5. §. I. num. 8. quod limitandum videtur in appellatione à subdelegato, cui delegatus Principis causam committit, reservata jurisdictionis parte, ad quem necessariò provocari debet, cap. Si delegatus 7. de offic. delegati, in 6. ubi Barbofa in collect. num. 12. Molin. sup. disp. 21. num. 6. Paz tom. 2. part. 5. cap. unic. num. 4. Alia limitatio habetur in l. 4. tit. 24. p. 2. cuius meminit Gregor. Lop. in d. l. 18. gloss. 2. in fin. & Azev. in l. 1. num. 22. tit. 1. lib. 4. Recop.

Ibi: *Idem enim ex Jure Pontificio.*

- 39 Similiter Pontificiis sanctionibus ad Sedem Apostolicam, omisso medio, appellatio permittitur, cap. Si duobus 7. de appell. cap. ad Romanam 8. 2. quæf. 6. l. 5. tit. 5. p. 1. Scaccia de appellat. quæf. 7. num. 46. Cujac. in d. cap. Si duobus. Azeved. in l. 1. num. 21. tit. 1. lib. 4. Recop. Narbon. de appellat. à Vicario ad Episc. part. 2. fund. 1. num. 25. Marant. de ordin. judicari. part. 6. cap. 7. de appellat. num. 369. Solorz. de jure Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 9. num. 15. & alii plurimi apud Barbofa. in collect. ad cap. Dilecti 66. num. 3. de appellat. & in cap. Quia circa, num. 25. de privileg. quem vide in d. cap. Si duobus, num. 2. Limitatur in sententia subdelegati, cui Papæ delegatus non in totum causam mandavit; nam ab illo est necessariò provocandum ad delegantem, d. cap. Si delegatus. ubi Barbofa num. 12. Scacc. ubi proximè, num. 63. 64. ubi ratio. Secundo limitatur in novo Indiarum orbe, quia non licet ad Sedem Apostolicam provocare; sed in hujusmodi regionibus causæ Ecclesiasticae jubentur terminari ex Bulla Gregorii XIII. quam refert Solorz. sup. num. 12.

- 40 Jure autem Cæsareo Imperiale Auditorium per appellationem, omisso medio, adire non permittitur, l. *Imperatores* 21. de appellat. num. 5.

Cujac. Pichard. ac Villalob. ubi proximè. Tusch. lit. A. concil. 352. num. 50. & concil. seq. in fin. Barbofa in collect. ad d. cap. Quia circa, num. 24. Scacc. d. quæf. 7. num. 30. Greg. Lop. in l. 18. gloss. 2. tit. 23. p. 3.

Ibi: *Jure tamen Pontificio.*

Ad legatum de latere poterit appellari, 41 omisso medio. Tusch. d. concil. 352. num. 57. Pichard. de manuduct. 4. præc. 8. num. 8. Cur. Philip. sup. §. 1. num. 3. Paz tom. 2. part. 5. cap. unic. num. 4. Scacc. d. quæf. 7. num. 103. ubi aliæ limitationes ad resolutionem traditam sup. num. 38. Imò si appellatio ad Pontificem interponetur in partibus a sententia Legati, hic de justitia propria sententiæ cognoscet. Salgad. de Reg. protect. part. 2. cap. 13. num. 234. Scacc. sup. quæf. 17. limit. 2. num. 66.

Ibi: *Quin & omisso medio.*

Appellatio, omisso medio, quoties permissa non est, nullius momenti habetur, ita ut judex mediatus, ad quem pars provocavit, etiam altera non opponente, procedere non valeat. Sic sentit Pichard. d. præc. 8. num. 7. ratio est, quia in secunda instantia non datur prorogationi locus. Avend. de exeq. mand. cap. 6. num. 1. Carleval. cum plurimis de judic. lib. I. tit. 3. disp. 7. sed. 5. num. 1224. Contrarium tamen tenet Gregor. Lop. in l. 18. gloss. 1. tit. 23. p. 3. Barbofa in cap. Dilecti 66. in fin. de appellat. Tusch. lit. A. conclus. 352. num. 56. Petr. Barbofa in l. 1. art. 1. num. 166. ff. de judicis. Carleval. sup. num. 1227. de quo Scacc. d. quæf. 7. num. 17. 26. & 105. ubi distinguunt, ut Jure Canonico sustineatur appellatio, non Civili. Narbon. sup. p. 1. num. 166. lib. 4. Recop.

Ibi: *Idem enim ex Jure Pontificio.*

42 Quomodounque judex à quo tenetur appellationi, omisso medio deferre, & judex ad quem remittere causam ad tribunal immediatum, nisi ex partis appellatae procedere valeat assensu. Azeved. in l. 7. num. 40. tit. 18. lib. 4. Recop. Pichard. d. præc. 4. num. 7. Cur. Philip. suprà. Idem juris erit si appelletur ad judicem parem illi, qui sententiam tulit, l. 18. tit. 23. p. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 3. Villalob. *antin. Jur. lit. A.* num. 63. qui de jure communis inutilem profis hujusmodi appellationem advertunt: consentit Scacc. de appellat. quæf. 2. num. 9. & 13.

Ad Num. 10.

Curia verbum multifariam usurpat, ut 44 vide est apud Alex. ab Alex. dier. gen. cap. 16. ubi Tiraq. Brisson. de verb. signif. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 13. §. I. à princ. Petr. Surd. conf. 311. num. 31. Antunn. de donat. Reg. part. 2. lib. 1. cap. 24. num. 1. cum seqq. Boër. tract. magn. conf. addit. 2. à num. 167. Petr. Barbofa in l. 1. §. Legatis, num. 40. de judic. Camil. Borrel. in addit. ad Bellug. in specul. Princ. rubric. 1. verb. Curia. Nomine Curiae comprehenduntur leuæ quinque in circuitu quæ ad ipsam spectant. Greg. Lop. in l. 27. gloss. 1. tit. 9. p. 2. Montaigne de Parlame. p. 1. num. 5.

Ibi:

Enucleatus, & auëtus. Cap. IV.

Ibi: *Sic denique quod Innocentius.*

Consule Gonzal. ubi proximè. Mar. Alter. de censor. tom. 1. disp. 9. lib. 5. cap. 3. Petr. Barbofa. sup. num. 37. Carc. de Benef. pari. 5. cap. 1. à num. 387. & alios apud Barbofa. in collect. ad cap. 2. num. 17. de prebend. in 6.

Ibi: *Olim autem.*

De his Variar. lib. 4. cap. 1. videnda quæ scriptimus.

Vers. *Ceterum Castellæ Rex.*

45 De institutione, ac distinctione Prætoriorum hujusmodi Supremorum, Senatorum numero, causisque de quibus cognoscere possint, extat titulus 4. lib. 2. Recop. ac in l. 2. Curiae nunquam cupantur, de quibus plures apud Solorz. de jur. Indiar. lib. 4. cap. 3. num. 5. Paz in praxi, tempor. 1. ex num. 17. Monter. præf. tract. 5. in princ. Parlard. differ. 10.

Ibi: *Quibusdam negotiis exceptis.*

46 Multa recenset Solorz. suprà ex num. 17. observans ampliorem jurisdictionem concessam ob nimiam distantiam Cancellarii novi Indianorum orbis, quam Castellæ summis Prætoriis. Alia negotia disces ex l. 2. l. 23. tit. 4. l. 22. l. 81. l. 83. tit. 5. lib. 2. Recop. & ex additis ad d. tit. 5. Adde Alfar. de offic. Fisc. gloss. 24.

Vers. *Sed hec Auditoria.*

47 Suprema Castellæ Prætoria Cancelleriae vocitantur; nam litteræ quæ per illa expedientur, sigillo signantur regali à ministro ad id deputato, qui Cancellerarius dicitur à cancellando, seu scindendo quæ perperam confecta reperit, l. 6. tit. 15. p. 3. l. 5. cum sequent. tit. 15. lib. 2. Recop. In Castella magnus est Cancellerarius Toletanus Præf. De Cancellerii dignitate agit Greg. Lop. in l. 4. tit. 9. p. 2. Joan. Montaigne tract. de auctor. Magni Conc. num. 5. & 6. Chaffan. in catalog. glor. mund. part. 7. confid. 7. Menoch. de arbitrar. cas. 68. num. 7. II. 19. Did. Per. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Ord. Azor. Institut. moral. part. 2. lib. 8. cap. 36. quæf. 1. in fin. Avend. in Diction. verb. Canciller. Matienz. Dialogi Relator. part. 1. cap. 4. ex num. 5.

CAPUT V.

SUMMARIUM.

- 1 Curia Principis omnibus subditis forus est communis, ut quisque ibi reperrus possit conveniri.
  - 2 Roma hodie cunctis Ecclesiasticis forus communis est, ac laicis qui in temporalibus Sedi Apostolicae sunt subjecti.
  - 3 Locus ubi Prætorium Regium existit, est forus communis.
- In Rebus publicis liberis forus est communis ubi resedit supremum gubernium, ibid. D. de Faria Covar. Enocl.

- ² De Curia Romana agentes laudat plures August. Barbosa *in collect. ad cap. fin. num. 1.* de for. compet. quibus addendi Petr. Barbosa, & Ant. de Matth. *ubi proxime.* Sed hodie Rom. non est forus communis, nisi Ecclesiastis, ac laicis qui subjiciuntur Ecclesie in temporalibus. Scace. *de judic. lib. 1. cap. 16. num. 24.* Petr. Barbosa *num. 32. & 41.* cui assentitur Aug. Barb. *ubi nuper,* qui ex illo capite conculcionem ad clericos coarctatam deducit, tametsi Cujac. *in dict. cap. fin.* docuerit, Romæ Christianum quemlibet jure conveniri.
- ³ Curia autem intelligitur, nedum ubi Pontifex, aut Princeps solium constituit, & habitationem, sed etiam locus in quo supremum residet Prætorium, seu Cancillaria, velut Pintiana, ac Granatensis in Hispania, & que in novo Indiarum orbe consistunt. Petr. Barbosa *num. 39. 40.* Ant. de Matth. & Cur. Philip. *ubi proxime.* Idem juris servabitur in Rebus publicis liberis, ut Venetiis & Genuæ. Petr. Barbosa *num. 44.* Imò si quis intra quinque leucas, quæ Curiae districtu & nomine comprehenduntur, ut prænotatur capite præcedenti, *num. 44.* reperiatur, ut illa poterit conveniri.
- ⁴ Cavendum est ab Ant. Fab. *in d. S.* Si cum, qui licet subdubius tradit, in Curia convenit non teneri, nisi ad litis contestationem, remissa in domicilium cause disceptatione: quod & juri, & Interpretum omnium sententiae opponitur apertissimè, nec aliud ex texu *in d. S.* Si cum, potest inferri, perpensa, de qua loquitur, specie.

Ibi: Quibus adjiciendum.

- ⁵ Roma duplex distinguitur, anterior, & posterior, quæ Constantinopolis: illa de qua nobis sermo, pluribus egregiis nominibus insignitur, quæ congerit Glossa verb. *Anterior,* *in authent. ut Eccle. Romana cent. annor. &c.* Dicitur communis patria in *l. Roma 33. ad municipal. l. 21. de Prator. & Quest. C. Thodo.* Quapropter communis forus habetur, *l. 4. tit. 3. p. 3.* & quilibet in illa existens convenit iudicium subterfugere vetatur, *l. Nonon 28. S.* Si cum, ex quib. caus. major. Ant. Fab. *in ration. ad d. l. 2. S. Legatis, S. Omnes, de judic. & in d. S.* Si cum, Glossa *in d. l. Roma, Cujac. in cap. fin. de for. compet. & in l. 2. S. Legatis, de judic.* Duaren. & alii laudati *sup. num. 1.* Petr. Barbosa *num. 10.* sua enim in patria quicunque sortitur forus, *l. 32. tit. 2. part. 3.* ubi Gregor. Lop. *gloss. 4.* Petr. Barbosa *num. 1.* Anton. de Matth. *sup. num. 27.* Guaz. *de defens. rer. defens. l. cap. 26. num. 25.* Quæritur cur Roma communis patria dicta sit? Et ea reddi ratio solet, quod ex constitutione Imperatoris Antonini Pii omnes subditi Imperio Romano cives Romani sunt effecti, *l. In orbe Romano 17. de stat. homin. sic Alciat. dict. cap. 21.* Petr. Barbosa *num. 13.* & alii: quæ responso displicer Vasconcel. *lib. 3. diversor. cap. 16. ex num. 1.* nec immerito, tum quia ejus legis littera aliter habetur in Etruscis Pandectis *s. test. Alciato,* in quibus legitur, *In urbe Roma:* tum etiam quia jus civitatis multifariam affequitur, non nativitate duntaxat, unde non concludit, Civis Romanus est:

Ad Num I.

Præmissa regula, ut quisque in Curia sui principis repertus, si civiliter, vel criminaliter conveniatur, respondere, ac item suscipere debeat, exceptioni subjet generali, felicet nisi reus iure revocandi domum se tueatur, id est, privilegio revocande cognitionis ad locum domicili, ut ait Ant. Fab. *in ration. ad l. 2. S. Legatis, de judic.* quod privilegium in primis iure communi tribuitur legationis munere fungentibus, ceterisque omnibus, qui ex causa necessaria in Curia reperiuntur. Exempla necessaria residentia in præsenti exhibentur ex Regiis, ac Imperialibus decisionibus, de quibus fuisse Petr. Barbosa *in d. S. Legatis, à num. 48.* Greg. Lop. *in l. 4. tit. 3. p. 3.* Duaren. & Ant. de Matth. *ubi proxime, num. 48.* Ant. Fab. *in d. S. Legatis, Cujac. in d. S. Legatis, & ad lib. 1. Digestor. Salv. Julian. in l. 5.*

Enucleatus, & auctus. Cap. V.

Si legationis, de judic. Marian. Socin. in cap. fin. de for. compet.

Ibi: Missum autem à municipio.

Addas Petr. Barbosa *ubi proxime, ex numero 87.*

Ibi: Competit & hoc ius, ut constat.

⁹ Idem privilegium communiter ampliatur ad illos, qui ex causa justa ac probabili Curiam adeunt. Gregor. Lop. & Ant. de Matth. *ubi nuper.* Anton. Fab. *in d. l. Legatis, à quibus recedit Petr. Barbosa contrarium tuens ex numero 325.*

¹⁰ Legati jure eodem juvantur, et si per fordes, ac ambitionem munus legationis obtinuerint. Petr. Barbosa *num. 66.* Ant. de Matth. *num. 48. vers. Redeundo.* Idem iuris erit, si à persona privilegiata conveniantur in Curia, ut à minore, vidua, vel milite. Ant. de Matth. *num. 48. in princip.* quod videtur temperandum quoad eas personas, que adversarios invitatos ad Curiam trahere valent in prima instantia, de quibus infra, *cap. proximo;* frusta enim Legati, & similes ius revocandi domum allegant, qui ad Curiam venire cogentur, domicilio relicto, ob agentium prærogativam. Faciunt tradita per Barbosa *num. 112.* tamen durante legatione à nemine poterunt conveniri, ne a muneri sui expeditione retrahantur.

Ad Num. 2.

¹¹ Quanquam prefatum revocandi domum privilegium cunctis sit commune, qui ex causa necessaria, vel quasi ad Curiam accedunt, Legati tamen, ne à negotiorum publicorum expeditione distrahanter, præ cæteris indulgetur tum quod convenientur pro contractibus Romæ initis ante suscepimus legationem, *l. 2. S. Omnes, de judic.* tum quod non teneantur cautionem præstare iudicio sistendi, *d. l. 2. S. Sed utrum, Azeved. in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recop.* Petr. Barbosa *num. 264.* licet *in d. S. Sed utrum, & in l. 4. tit. 3. p. 3.* generaliter caveatur, ut omnes, quibus est ius revocandi domum, nuda cautione, absque satisfactione iudicio se sistere spondeant. Præcipuum, prioremque resolutionem tenent Petr. Barbosa *num. 49. & 104.* Cujac. *in d. l. Si legationis, & in d. S. Legatis, Azeved. ubi proxime.* Ant. Fab. *in d. l. 2. S. Omnes, vers. Si ibi contraherint.* Ant. de Matth. *d. tract. de prorogat. num. 49. vers. Unde capias.* Anton. Fab. *in l. 2. S. Item si extra, de judic.* Petr. Barbosa *in l. 2. S. Legatis, num. 108. eod. tit.* Limitatus si tanquam viator contraherit, quia non sortitur forum ratione contractus, nec potest extra domicilium conveniri, *l. Hares absens 19. S. Proinde, de judic.* ubi Pet. Barbosa *num. 49.* Greg. Lop. *in l. 32. gloss. 10. tit. 2. part. 3.* Aug. Barbosa *collect. cap. 1. S. Contrahentes, de for. compet. in 6. Anton. Fab. in ration. ad d. S. Proinde, Ant. de Matth. ubi proxime, Carleval. de judic. disput. 2. q. 4. num. 237.* ubi declarat, si contrahatur cum sciente advenam esse eum, cum quo contrahit, & ille sequatur fidem promittens; alias pro rebus illis ibi solvendis viator subjicitur foro contractus. Vide pro prima, & principali conclusione laudatos quoad limitationem adiectam.

Non tamen ex hoc privilegio immunes sunt Legati, & similes, ne in proprio domicilio, dum in Curia existunt, possint conveniri. Ant. de Matth. *supra num. 48.* Auxiliū verò restitutions in integrum Legatis, si læsi probentur, non denegabitur, quod absentibus causâ Reipublicæ competit, *l. 1. l. 4. l. Legatis 8. ex quib. caus. major.* Multis de causis privilegium istud denegatur, de quibus latè Ant. de Matth. *sup. à num. 49.* Duaren. *ad tit. de judic.* ubi de for. compet. Petr. Barbosa *ex num. 122.*

Adversus discrimen, de quo supra num. 31. ¹³ objicitur lex 4. tit. 3. p. 3. quatenus parificat Legatos, ac cæteros similiter privilegiatos, ut omnes conveniri queant in Curia pro contractibus ibi ante susceptum munus celebratis, quod expressum opponitur dictæ legi 2. *S. Omnes,* ex quo D. Covar. videtur jus commune corrigi per Regium Partitarum. At ut correctio excludatur, dici posset, ac differentia casus constitui: nam *in dict. S. Omnes,* sermo est de illo, qui cùm in Curia existaret privatus, ante legationem commissari ibi contraxit, qui agenti respondere, jam suscepta legatione non cogitur: sed *in d. l. 4.* agitur de eo qui jam Legatus factus, officii exercendi causâ Curiam adiavit; hic etenim etiam durante legatione, de jure communis non prohibetur conveniri pro obligationibus ibi contractis, *d. S. Legatis.* Et hoc quidem ex contextu regiae constitutionis non obscure percipitur, ibi: *Pero por qualquiera deſta mañeras sobredichas que viniſſe à la Corre el demandado, si eſtando y vendiere, &c.* Ubi exprimitur cauſam adventus in Curiam fuisse legationem, unde nequivit in ea ante legationem susceptam contrahere; & aliud iurius fore si se obligaret in Curia nondum ad legationem constitutus, quod *in d. S. Omnes, Consultus* decidit.

Verf. Sed & omnes.

Obtinentes privilegium revocandi domum, ¹⁴ Legatis exceptis, jure convenientur in Curia ante necessariam residentiæ causam: si extra propriam provinciam contraherint. Cujac. *in dict. S. Legatis, Ant. de Matth. tract. de prorogat. num. 49. vers. Unde capias.* Anton. Fab. *in l. 2. S. Item si extra, de judic.* Petr. Barbosa *in l. 2. S. Legatis, num. 108. eod. tit.* Limitatus si tanquam viator contraherit, quia non sortitur forum ratione contractus, nec potest extra domicilium conveniri, *l. Hares absens 19. S. Proinde, de judic.* ubi Pet. Barbosa *num. 49.* Greg. Lop. *in l. 32. gloss. 10. tit. 2. part. 3.* Aug. Barbosa *collect. cap. 1. S. Contrahentes, de for. compet. in 6. Anton. Fab. in ration. ad d. S. Proinde, Ant. de Matth. ubi proxime, Carleval. de judic. disput. 2. q. 4. num. 237.* ubi declarat, si contrahatur cum sciente advenam esse eum, cum quo contrahit, & ille sequatur fidem promittens; alias pro rebus illis ibi solvendis viator subjicitur foro contractus. Vide pro prima, & principali conclusione laudatos quoad limitationem adiectam.